

СТАНОВИЩЕ

от: проф. д.ист.н. Калин Порожанов – редовен професор по Стара история и тракология в ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград и в Центъра по тракология „проф. Александър Фол” към ИБЦТ при БАН;

член на Научно жури, съгласно Заповед № РД 38-270/ 09.06.2014 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски”, за провеждане на конкурс за *професор* в професионално направление **2.2. История и археология (Стара история и тракология)**, обявен в ДВ бр. 45/30.05.2014 г.; избран за **автор на Становище**, съгласно Протокол на НЖ от 22.07.2014 г.

На конкурса за заемане на академичната длъжност *професор*, по **2.2. История и археология (Стара история и тракология)**, обявен в ДВ бр. 45/30.05.2014 г., за нуждите на Историческия факултет при СУ ”Св. Климент Охридски”, се е явил само 1 (един) кандидат – това е **доц. д.ист.н. Диляна Василева Ботева-Боянова** от Катедра *Стара и средновековна обща история и тракология* на ИФ при СУ.

Кандидатът за *професор* отговаря на изискванията на чл. 29 (1) от ЗРАСБ и чл. 60 от Правилника за приложението на ЗРАСБ, което означава, че е *доктор*, считано от 1994 г., вече 20 години; *доцент* е повече от 2 години, а сметнато от 2001 г. до 2014 г. – годините са 13. Нещо повече, от 2007 г. тя е и *доктор на историческите науки*. Съгласно приложен Списък на публикациите, след избирането ѝ за доцент, до 2014 г., вкл., доц. д.ист.н. Диляна Ботева-Боянова има 11 публикации, различни както от темите на дисертациите ѝ, така и от първата и от втората ѝ хабилитация.

Публикациите, след 2001 г. – 11 на брой – се разпределят така: **1 монография**: № 1 (под печат), и **10 студии и статии**: от № 2 до № 12 вкл., без № 10, който е от 2000 г. От всички тях 6 – са на български език, 3 на немски и 2 са на английски.

Като автор на Становище ще се спра основно върху текста за професорска хабилитация на доц. д.ист.н. Д. Ботева-Боянова, който се представя от **монографичен труд** (№ 1), озаглавен *Античните текстове и тяхното четене днес. Акценти от осем века фрагментарна история на Древна Тракия (IV в.пр.Хр. – IV в сл.Хр.)*. Университетско издателство „Св. Климент Охридски”. София, 2014, 210 с. ISBN 978-954-07-3708-9. Текстът се състои от: **въведение** (7-10 с.); **осем етюда**, наречени **фрагменти**, които по същността си са като глави на изследването (11-166 с.); **заключение** (167-173 с.); **цитирана литература** (174-196 с.) и **индекс** (197-210).

Във **Въведението** (7-10 с.): доц. Ботева старателно аргументира метода си да изгражда собствена позиция в научните диспути, винаги и отново тръгвайки от самото начало на проблема, връщайки се в детайли към изворовия материал. Освен това тя е достатъчно убедителна във виждането си, че в науката истината винаги е относителна, а не абсолютна, с което се дава път на творческото начало в академизма. Веднага ще кажа, че такъв подход означава научна зрялост и заслужава само поздравления.

Основната част, от около 200 страници, съдържа 8 фрагмента – изследвания на етнополитическата история на Древна Тракия.

Първият фрагмент (11-15 с.) се занимава с проблемите на маршрута на похода на Александър III, в похода срещу трибалите през 335 г.пр.Хр. Подчергано приносно тук е анализирането и критичният коментар не само на известните ни антични извори, но и използването на сведения, от по-късни периоди, наречени *testimonia post antiqua*; в случая става дума за използване на сведение от началото на XVI в., което убедително предлага добро работно решение.

Вторият фрагмент (16-59 с.) интерпретира сведенията за чуждия на Тракия етнос *гали/келти* и тяхното политическо присъствие тук през III в.пр.Хр. В случая, лично за мен, е повече от приемлив подходът на доц. Д. Ботева да разглежда писмените извори в последователността на тяхното създаване, а не от гледна точка на представяните и датирани в тях събития. Събрани и текст-критично, с аргументирани поправки в четенето на някои пасажки, са разгледани всички налични писмени извори по темата, което позволява да се достигне до приемливо хронологизиране на нашествията на *келтите* в Тракия, от края на IV до края на III в.пр.Хр., което е и реален собствен принос на автора.

Третият фрагмент (60-82 с.) разглежда действията на траките срещу римляните, предвождани от Гней Манлий Вулзон, през 188 г.пр.Хр. Несъмнено става дума за първия военен сблъсък на тракийски войски с римските легиони, тук в Тракия. Аргументирано е предложено идентифицирането на траките *корели* с друг тракийски етноним, този на *коралите*, а не с *корпилите*, както и етнонимът *мадуатени* да се чете като *мадуа-тини*. Военнополитическото обединение на *асти, кени, мадуатени* и *корели* е съюз, чийто корени отвеждат към събитията, свързани с унищожаването на Келтското царство в Тракия, в края на III в.пр.Хр., но продължава и през II в.пр.Хр., като в него активно участие вече взимат и *одрисите*. Тези достигнати изводи безспорно са приносни постижения на автора.

Четвъртият фрагмент (83-94 с.) е свързан с проблеми около името и основаването на град Никополис при река Места, които се отнасят към I в.пр.Хр. Въз основа на критично изследване на изворовия материал се стига до обосноваването и приемливо работно заключение, че Никополис (при Места) е създаден от Марк Антоний след победите през 42 г.пр.Хр., които му донасят огромна слава; нещо повече – обосновава се, че градът става назоваван *при Места*, чак след началото на II в., след като Траян създава своя Никополис при Истрос.

Петият фрагмент (95-119 с.) се занимава с етнонима *мизи* и топонима Мизия, от средата на I в.пр.Хр. до ср. на I в. Умелата работа с изворите и техният анализ дават основание на доц. Д. Ботева успешно да формулира работната си хипотеза, че имената *мизи* и Мизия, отнесени към Европейска Тракия, се появяват малко след смъртта на Октавиан Август (14 г.) и са дело на политиката на наследника на Август император Тиберий.

Шестият фрагмент (120-128 с.) разглежда нумизматични данни за крепостната стена на Сердика при Марк Аврелий. Прегледът на монетите на Сердика позволява основателната работна хипотеза, че началото на строежа на крепостните стени е 166-169 г., когато управител на провинция Тракия е Апий Клавдий Марциал, а поставянето на съответните надписи, се случва след построяването им.

Седми фрагмент (163-190 с.) се занимава с готските нашествия в периода 248–251 г. Данните позволяват да се очертае приемливата работна хипотеза, че едното готско нашествие е през пролетта на 248 г., второто – около средата на 250 г., а третото – в ранната 251 г.

Осми фрагмент (129-145 с.) е особено интересен, защото обръща специално внимание на траките през IV в. по данни на епиграфски, нумизматични и ономастични сведения. Тук е приносно заключението, че поради революционния характер на едикта на Каракала (212 г.) след него се съхраняват много тракийски имена и се запазват основните етнически характеристики на траките.

Заключението (167-173 с.) находчиво започва, но и завършва, с кратки цитати на първата траколожка книга, тази на Феликс Кари, отнасяща за медалите (и менетите) на тракийските и боспорските владетели, издадена в Париж през 1752 г. Отчетливо са резюмирани най-важните достижения на автора, по отделните параграфи.

Цитираната литература съдържа *антични автори* (174 с.), последвани от много богати *научни изследвания*, които са на кирилица и латиница (175-195 с.) и *електронни ресурси* (196 с.).

Следва **Индекс** (201-210 с.).

В случая е ясно, че пред нас е налице труд с автор доц. д.ист.н. Дилиана Ботева-Боянова, който е с достатъчно авторови постижения, поради което е достойна хабилитация за академичната длъжност професор по Стара история и тракология. В този контекст е важно да се отбележи, че тези постижения са нови и не повтарят представените постижения за научната степен *доктор на историческите науки* и за академичната длъжност *доцент*.

Не мога да не отбележа активната преподавателска и учебникарска дейност на доц. Д. Ботева.

Впечатление правят и многобройните забелязани цитирания на трудове на Д. Ботева: над 300 от български автори, над 160 от чужди и 8 в електронни ресурси.

Въз основа на всичко казаното до тук, си позволявам да изразя своето категорично положително становище за **избора на доц. д.ист.н. Дилиана Василева Ботева-Боянова от Катедра Стара и средновековна обща история и тракология** на ИФ при СУ, в конкурса за редовен професор по Стара история и тракология **в професионално направление 2.2. История и археология (Стара история и тракология)**, за нуждите на **Историческия факултет при СУ "Св. Климент Охридски"**, обявен в ДВ бр. 45/30.05.2014 г.

18-22.08.2014 г.
София-Созопол

член на Научното жури:
проф. д.ист.н. Калин Порожанов